

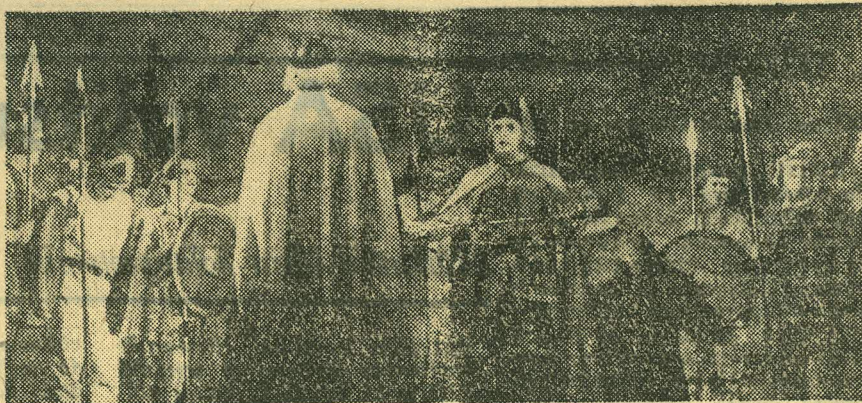
ESIETENDUSI

VABARIIGI

TEATRITES

Noore
lavastaja

debüüt RAT «Estonias»

Meie rahvusliku muusikakunsti ühe tähtse — ooperi «Vikerlased» voorustest on palju räägitud. Tõsi, on räägitud ka ooperi puudustest, kuid aastatega jäävad need jutud ikka haruldasmaks — tegemist on ju lõpuks ikkagi klassikaga.

Huvitav fakt: kontsertprogrammide koostamisel eesti heliloojate teostest eelistavad meie solistid ikka «Vikerlaste» aariaid. Järelikult on «Vikerlaste» edu seletatav ka selle teose erakordse vookaalsusega. «Püüdsin luua eestipärast, põhjamaiselt kerget muusikat.» Need Evald Aava sõnad pärandas meile helilooja õde, hiljuti lahkunud Frieda Rukki.

Suureks probleemiks selle ooperi juures on võrdlemisi hõre dramaturgia ja tegelaste vähe põhjendatud tegevusliinid. Ei ole teada, kuidas helilooja oma küpsemas eas («Vikerlaste» valmimise ajal oli Evald Aav 28-aastane) oleks lahendanud Vaike või Olavi kuju või milliseks oleks ooper kujunenud siis, kui libreto aluseks oleks teravam, konfliktirikkam, sisutihedam tekst. Igal juhul on ooperi dramaturgia tihendamine teatrite poolt põhjendatud ja vajalik.

Arne Mikk, «Vikerlaste» lavastaja, võttis selle redaktsioonitöö ette, aga on teada, et klassikaliste teoste «redigeerimine» äratab alati vastuväiteid ning vaidlusi. Niisiis, mida on «Estonia» «Vikerlastes» uut?

Kõigepealt koor «Sõna, jõua!», mis senistes lavastustes on esitatud lavataguse koorina, on toodud lagedale ning seotud duetiga «Onn, meie juurde jää!» üheks pildiks — «Vikerlaste koju sõit». See tüüriline pilt on omamoodi kontrastiks eelmisele, dramaatilisele Sigtuna lossi pildile ning III vaatusle — vikerlaste saabumisele Saaremaa randa. Uue lahenduse on saanud Olavi kuju: lisatud on Olavi hullumisstseen, mis eelnevates lavastustes on välja kupüüritud. Probleem on selles, kas tõstab see täiendus aktsendi viimases vaatuses Ülolt Olavile, kes «Vikerlastes» kujutab endast vaenulike ideede kandjat? Ent eks ole Olavi hullumine tema ideoloogia omalaadne krahh, kusjuures muusikas jääb võimsalt kõlama Ülo, s. t. rahvateema.

Lavastuse antud lahenduse juures saab ka maksimaalselt rakendada Olavi osatäitja Georg Otsa dramaatilisi võimeid.

Niisiis, «Vikerlastes» on palju vaieldavat. See on noore režissööri Arne Miku debüüt ooperilavastajana.

Igal juhul püüdsid Neeme Järvi (lavastuse dirigent) ja Arne Mikk «Vikerlasi» näha värske pilguga. Vältida magusat «vanaeestlaslikkuse» romantiseerimist, tuua lavale karge, karm, sisutihe lavastus, vältida tavalisi ooperistampe (sest mõnikord meenutavad «Vikerlaste» koorid oma «kantaatlikkuse» juures «Aida» triumfipilti!) — selline oli ülesanne.

Nagu ikka ütleb oma sõna publik.

L. METSAALT